8 oldal

DEBRECZEN

Keletmagyarországi Napló — XVI. évfolyam 214. szám — 1939 szeptember 20 szerda — Ara: 12 fillér

HITLER BESZÉLT DANZIGBAN

Nyilatkozott Lengyelország jövőjéről

„Sem nekem, sem a német népnek Anglia és Franciaország ellen semmiféle hadicélunk nincs - „Céltalan a népeknek ez a viaskodása"

Anglia folytatja a háborút, a szovjetnek nem üzen hadat, de tiltakozást jelentett be Moszkvában

Danzig, szeptember 19. *Hitler* vezér és kancellár kedden danzigi területre érkezett, hol nagy ünnepélyességgel fogadták.

Hitler délután öt órakor a danzigi Langer Markt téren beszédet mondott. A teret beláthatatlan embertömeg töltötte be.

Forster körzetvezető beszélt elsőnek és hűségfogadalmat tett a vezérnek.

Utána *Hitler Adolf* állt fel szólásra s többek között ezeket mondotta:

— Ma először lépek erre a földre, amelyet a német telepesek félévezreddel ezelőtt vettek birtokba, mint *amikor az első fehér emberek az amerikai Newyork államban letelepedtek*. Félévezreddel hosszabb idő óta német volt ez a föld, német maradt és német is marad. Az a sors, amely ennek a városnak és ennek a szép országnak jutott, (Ősz Németország sorsa volt.

A versaillesi békeszerződés új problémákat idézett fel

— Amikor véget ért a véres küzdelem, amelyben Németország minden háborús cél nélkül vett részt, az emberiség számára olyan békének kellett volna következnie, amely a jog újjáéledésére és ezzel minden nyomorúság végleges kiküszöbölésére vezetett volna. *Ezt a békét azután Versaillesben nem szabad tárgyalásra terjesztették népünk elé, hanem parancsolólag rákényszerítették. Ezzel a békével egyetlen egy kérdést sem oldottak meg, ellenben új problémák egész sorát idézték fel.* Csak idő kérdése volt, mikor fog hozzá a német nemzet képviselete ahhoz, hogy az új problémákat a maga részéről megoldja.

— A leglényegesebb kérdést akkor egyáltalán figyelmen kívül hagyták, azt a tényt, hogy a tények mégis csak fennállanak és akár tetszik ez a tény ennek, vagy annak a brit háborús uszítónak, ebben az élettérben itt 82 millió német egyesül. *Ez a 82 millió német élni akar és élni fog, még ha nem is tetszik ezeknek az uszítóknak. Németországot a versaillesi békével a legsúlyosabb jogtalanság érte.* Ha ma egy másik nép államférfiai azt hiszi, hogy kijelentheti, hogy nincs bizalma a német államférfiak és a német nép szavában, akkor csak nekünk, németeknek van jogunk azt mondani, hogy semmit sem bízunk olyanok ígéretében, akik akkor a legünnepélyesebb ígéreteket nyomorultul megszegték.

Eszükön voltak-e békeszerződések készitői?

— Nem akarok most a világ igazságtalanságáról beszélni, mert a népek életében talán nem is a legrosszabb az igazságtalanság, hanem *a dőreség, ostobaság, amellyel akkor olyan békét kényszerítettek a világra, amely egyszerűen napirendre tért minden történelmi, gazdasági, népi és politikai adottság felett. Olyan rendelkezéseket hajtottak végre, amelyeknek láttára egyenesen kételkedni kell abban, hogy eszükön voltak-e akkor azok a férfiak, akik ezt elkövették.* Ezek az emberek, akik semmit sem tudtak az életterek történelmi fejlődéséről, akiknek semmi gazdasági érzékük sem volt, garázdálkodtak akkor Európában, széttéptek államokat, szétvágtak tájakat, elnyomtak népeket és elpusztítottak kultúrákat.

Danzigról és Lengyelországról

— *Danzig ennek az akkori őrültségnek lett az áldozata* s a lengyel állam ennek az oktalanságnak a terméke. A világ nemigen tudja, hogy mit kellett Németországnak ezért a lengyel államért áldoznia. Csak egyet kell itt kijelentenem, hogy mindazok a területek, amelyeket akkor Lengyelországba bekebeleztek, kizárólag német nemzeti erő, német szorgalom, német alkotó tevékenység javára írható, kizárólag a német népnek köszönhetik kulturális jelentőségüket.

— Lengyelország maga nemzetiségi állam volt. *Azt alkották meg benne, amit bűnül róttak fel a régi osztrák államnak.* Emellett Lengyelországban sohasem volt demokrácia, egészen vékony tüdővészes felső osztály uralkodott, nemcsak az idegen nemzetiségeken, hanem saját népén is. Az erőszak állama volt, amelyet a gumibot, rendőrség és végső fokon katonaság kormányozott.

Mi történt Pilsudszky halála után

— A németek sorsa ebben az államban szörnyű volt. Mindamellett megkíséreltem, hogy úgy, mint mindenütt, itt is olyan szabályozást találjak, amely talán méltányos kiegyezéshez vezetett volna. *Sikerült nekem Pilsudski tábornaggyal olyan megegyezésre jutnom, amelynek egyengetnie kellett az utat a két nemzet békés megértéséhez.* Míg a tábornagy élt, úgy látszott, mintha ez a kísérlet hozzájárult volna a helyzet enyhüléséhez.

— *Halála után azonban nyomban megkezdődött a fokozott harc a németség ellen.* Különösen két állapot volt egészen elviselhetetlen: 1. egy várost, amelynek német jellegét senki sem vitathatja, nemcsak abban akadályoztak meg, hogy keresse a birodalomba visszavezető utat, hanem fokról fokra tervszerűen igyekeztek ezernyi kerülő úton ellengyelesíteni, 2. egy tartománynak, amelyet a német birodalomtól különválasztottak, nem volt közvetlen útja, hanem az ezzel a tartománnyal való forgalom ennek a lengyel államnak a jóakaratától, vagyis minden képzelhető zaklatástól függött. A világnak egyetlen hatalma sem tűrte volna el ezt az állapotot olyan hosszú ideig, mint Németország.

Augusztus utolsó napjaiban még létrejöhetett volna a megegyezés

— Ennek a problémának az elfogadható megoldására is kísérletet tettem: szóbeli javaslatokat terjesztettem elő azoknak, akik akkor Lengyelországban hatalmon voltak. *Ezek a javaslatok nagyon is mérsékeltek voltak. Válaszul Lengyelország parancsot adott az első mozgósításra.* Ezzel egyidejűen vad terror kapott lábra. *Ekkor még azon törték a fejüket Lengyelországban, hogy hadseregeinket Berlin előtt, vagy mögöttük semmisítik meg. Egy lengyel tábornagy, aki most csúful cserbenhagyta hadseregét, kijelentette, hogy Németországot és a német seregeket szétaprítja s megkezdődött német néptársaink mártiromsága.* Azzal biztatták a lengyeleket, hogy ha a maguk ellentállása nem lesz elég, mindig biztosak lehetnek a többiek támogatása felől. Kezükbe adták a döntést, hogy háborút kezdjenek. *Ezeknek az embereknek Lengyelország is csak eszköz volt céljuk elérésére.* Ma egészen nyugodtan kijelentik, hogy nem is Lengyelországról van szó, hanem a német rendszerről.

— A német népet lassanként abba a védelmi helyzetbe hoztuk, amelyet szükségesnek tartottam, hogy egy szép napon meg ne lepjenek. Azt hiszem, hogy *augusztus utolsó napjaiban még létrejöhetett volna a megegyezés*, persze az angol garancia és ezeknek a háborús napoknak az izgatása nélkül.

— Egy bizonyos időben maga Anglia is megkísérelte, hogy közöttünk és Lengyelország között közvetlen megbeszélést hozzon létre. Én kész voltam erre, a lengyelek azonban nem jöttek el. Több hónapos várakozás és mindig újabb ajánlatok után végre elhatároztam, hogy *azon a nyelven szólok, amilyen nyelven a lengyelek azt hitték, hogy beszélhetnek velünk.* Még ebben a pillanatban is meg lehetett volna menteni a békét.

Az utolsó kísérletek

— *A baráti Olaszország, a Duce közbelépett és közvetítő javaslatot tett. Franciaország ezzel egyetértett és én is kijelentettem, hogy hozzájárulok.* Anglia azonban ezt a javaslatot is elutasította s azt hitte, hogy e helyett elküldhet a német népnek *egy kétórás ultimátumot*, egy lehetetlen követeléssel. Csakhogy az angolok most csalódtak valamiben: összetévesztették a mai német kormányzatot azzal az 1918-as novemberi kormányzattal, amelyet ők tartottak ki és a mai német nemzetet az akkori elkáprázta tott német néppel. *A mai Németországnak már nem lehet ultimátumot szabni.* A német birodalom nem hajlandó megengedni, hogy ilyen hangon beszéljenek vele.

— Tudom, hogyha *Lengyelország a háborút választotta, ezt azért tette, mert mások beleuszitották ebbe a háborúba,* azok, akik azt hiszik, hogy ezzel a háborúval talán a legnagyobb világpolitikai és pénzügyi üzletüket csinálhatják meg. De nem a legnagyobb üzletük, hanem a legnagyobb csalódásuk lesz belőle.

„A lengyel katona vitézül harcolt, de a legfőbb vezetés kritikán aluli volt"

— Ebben a pillanatban végtelen oszlopokban menetel tegnap délután óta a megvert lengyel hadsereg a Kutno körüli területről. Ma délelőtt már 70 ezer volt a foglyok száma. A lengyel hadseregnek ettől a vonaltól nyugatra álló részei néhány napon belül megadják magukat, lerakják a fegyvert, vagy szétverik őket. A német védelem csak a kellő szemléltető oktatást adta a lengyel államférfiaknak. Rydz-Smigly tábornagy az irányban tévedett: nem Berlinben, hanem Csernowitzban ért földet és vele együtt egész kormánya és azok a csábítók, akik a lengyel népet belekergették ebbe az őrületbe. A német katonák szárazföldön, tengeren és levegőben a legnagyobb mértékben teljesítették kötelességüket.

— *A lengyel katona sok helyen vitézül harcolt. Az alantas vezetés kétségbeesett erőfeszítéseket tett. A középső vezetés nem volt elég intelligens, a legfelsőbb vezetés pedig kritikán aluli volt. E pillanatban a németek fogságában kerekszámban 300 ezer lengyel katona van, több mint 200 tiszt és sok tábornok.* Meg kell azonban említenem, hogy sok lengyel alakulat mögött a mi részünkről is elismert vitézsége mellett a legocsmányabb cselekedetek állanak, amilyenek a legutóbbi évtizedekben talán sehol sem fordultak elő. Most olyan állapotot teremtettünk Lengyelországban, amely talán módot ad arra, hogy ennek a népnek képviselőivel okosan és nyugodtan beszélhessünk.

„Oroszország az marad, ami volt, Németország az marad, ami volt"

— Angliában és Franvciaországban valami rettenetes gonosztettet látnak Németország s Oroszország összefogásában, sőt egy angol azt írta, ohgy ez perfidia. Az angoloknak azután ezt igazán tudniok kell. Azt hiszem, Anglia abban látja a perfidiát, hogy a demokratikus Anglia és a bolsevista Ooroszország összefogásának kísérlete meghiusult, ellenben a nemzeti szocialista Németország kísérlete a bolsevista Oroszországgal sikerült.

— Itt mindjárt **kifejezésre kell juttatnom: rOoszország az marad, aim volt, Németország az marad, ami volt.** Egy dologgal tisztában van mindkét kormány: sem az orosz, sem a német rezsim egyetlen egy embert sem akar a nyugati demokráciák érdekeiért feláldozni. Az a szándékunk, hogy ezen túl magunk képviseljük érdekeinket és **úgy tlaátuk, ohgy akkor képviseljük azokat a leghelyesebben, ha a két legnagyobb nép és állam egymással megegyezik.** Ez annál könnyebb, mert csak hazugság az az angol állítás, amely Németország határtalan célkitűzéseiről szól. Örömömre szolgál, hogy most a gyakorlatban megcáfolhatom az angol államférfiaknak ezt a hazugságát.

Németország céljai igen korlátozottak

— Az angol államférfiak, akik egyre azt hajtogatták, hogy Németország Európán egészen az Uralig akar uralkodni, most **boldogok lesznek, ha megismerik a német politikai szándékok határát. Németország céljai igen korlátozottak, ezek felől tanácskoztunk az oroszokkal.** Németország és Szovjetoroszország megegyezése megszüntette azt a lidércnyomást is, amely az angol államférfiakat ne mhagyja aludni a mai német rendszer világhódító vágyakozásai miatt. **Most megnyugodhatnak, ha megtudják, hogy nem igaz, hogy Németország meg akarja, vagy meg akarta hódítani Ukrajnát.** Nagyon elhatároltak érdeekink. Persze ezeket az érdekeket minden veszéllyel és mindenkivel szemben megvédjük.

— Hogy e tekintetben nem engedünk magunkakl tréfálni, azt a legutóbbi rövid 8 nap eléggé beigazolta. Németország és Oroszország Európa tűzfészkének helyén olyan helyzetet fog teremteni, melyet egykor csak mint a feszültség enyhülését fognak értékelhetni.

Németország Nyugaton és Délen végleges határokat fogadott el

— Ha a Nyugat kijelenti, hogy ennek semi esetre sem szabad megtörténnie és ha mindenekelőtt Angliában kijelentik, hogyha szükséges 3, vagy esetleg 5, vagy 8 éves háborúban akariak ez ellen állást foglalni, akkor erre válaszom a következő: Németország súlyos lemondásokkal **Nyugaton és Délen végleges határokat fogadott el. Nekem sem Anglia, sem Franciaország ellen semmiféle hadicélom nincs. A német nemzetnek szintén nincs.** Amióta hatalomra jutottam, azon fáradoztam, hogy éppen a volt világháborús ellenfelekel fokozatosan szorosabb bizalmi viszonyt hozzak létre. **Azon fáradoztam, hogy kiküszöböljek minden feszültséget, amely egykor fennállott Olaszország és Németország között és megelégedéssel állapithatom meg, hogy ez, hála a Mussolinihoz való szoros személyes bizalmi viszonynak, teljesen sikerült is. Arra törekedtem, hogy ugyanezt teremtsem meg Franciaországgal is.** Nyomban a Saar kérdés elintézése után **ünnepélyesen lemondtam minden határrevizióról a Nyugaton.** Az egész német propagandát ennek a felfogásnak a szolgálatába állítottam és **mindent kiírtottam,** ami. Párisban kételkedésre, vagy aggodalomra adhatott volna okot.

Mi lesz Lengyelországgal

— Angliának tett ajánlataim ismeretesek. Célom csak az volt, hogy őszinte barátságra juthassak a brit néppel. Ha mindezt visszautasították és ha Anglia ma azt hiszi, hogy Németország ellen háborút kell folytatnia, erre a következőket szeretném válaszolni: *Lengyelország a versaillesi szerződésben megadott alakjában sohasem támad fel többé, erről kezeskedik nemcsak Németország, hanem Oroszország is.* Büszke vagyok arra, hogy támadnak engem. Ha azonban azt hiszik, hogy ezzel eltávolíthatják tőlem a német népet, akkor ezt a népet vagy olyan jellemtelennek, vagy olyan ostobának tartják, mint amilyenek ők maguk.

Ha szőlő, akkor az a kecskeméti Mathiasz-féle

csemegeszőlő

legyen.

Kontsek Géza krt.

Ha a háború 3 évig tartana...

— *Ha azt mondják, hogy ez a háború három esztendeig fog tartani, akkor csak részvétemet fejezhetem ki a francia katonának, aki, hogy miért harcol, nem tudja.* Hogy ezek az urak, akik maguk egy óráig sem voltak tűzben, med dig tudják a népeket ebben a harcban tartani, majd meglátjuk. Egy dologban nem lehet kétség: *a keztyűt felvettük és úgy fogunk harcolni, ahogy az ellenfél harcol.*

A blokádról

— Anglia már megkezdte a harcot az asszonyok és gyermekek ellen. Olyan fegyverük van, amelyről azt hiszik, hogy annak birtokában megtámadhatatlanok, nevezetesen a tengeri hatalom. Azonban nagyon könnyen eljöhet a pillanat, amikor *olyan fegyvert alkalmazunk, amelyben bennünket nem lehet megtámadni.* Remélhetőleg nem kezdenek majd akkor egyszerre visszaemlékezni az emberiességre. Mi németek ezt éppenséggel nem szeretnők. Ez nem kedvünkre való Ebben a hadjáratban is parancsot adtam, hogy amennyire csak lehet, kíméljék a városokat. Egy dolog pedig mindig szilárdan fog állani: ez a Németország nem hódol be!

Céltalan a népek viaskodása

— *Valamennyien tudjuk milyen borzalmas a háború. El vagyunk tökélve azonban arra, hogy végigküzdjük a hősies befejezésig.* Jöjjön aminek jönnie kell, a mi egyetlen óhajunk csak az, hogy a Mindenható, aki most megáldotta fegyvereinket, világositsa meg a többi népet, ajándékozza meg őket belátással, hogy felismerjék, *milyen céltalan önmagában véve a népeknek a viaskodása.* Bárcsak fontolóra vennék a béke áldásait, amelyeket feláldoznak csak azért, mert a háborús uszítók háborúba akarják keverni a népeket.

Hitler végül a danzigiakhoz fordult s ezeket mondotta:

— Danzig német volt, német marad és mostantól kezdve német lesz, amíg csak német nép és német birodalom lesz, amelyért készek vagyunk utolsó lehelletünkig is síkraszállni. Ez a Németország, az összes német törzsek német népközösségének országa, a nagy német birodalom, éljen! (MTI.)

Anglia tiltakozott Moszkvában

London, szept. 19. Jólértesült körökben hangsúlyozzák, hogy Anglia nem üzent hadat a szovjet uniónak, hanem csupán erélyes tiltakozást jelentett be a szovjetorosz csapatok lengyelországi bevonulása miatt. (MTI.)

Brüsszel, szept. 19. Mint a Belga Távirati Iroda Londonból jelenti, Anglia és rFanciaország moszkvai nagyköveteit utasították, tiltakozzanak Lengyelország Lengyelországnak szovjetorosz csapatok által történt emgszállása ellen. (MTI.)

Chamberlain ma ismerteti az új helyzetet

London, szeptember 19. (MTI.) A Press Assotiation parlamenti szerkesztője azt írja, hogy Chamberlain miniszterelnök szerdán a Házban ismertetni fogja az Oroszország beavatkozása következtében keletkezett új helyzetet. Nem kétséges, hogy a miniszterelnök hangsúlyozni fogja Nagy-Britanniának azt az újbóli elhatározását, hogy teljesíti kötelezettségeit Lengyelországgal szemben és folytatja a háborút céljai eléréséig. (MTI.)

*

Róma, szept. 19. (Stefani.) A Popolo di Roma jelenti a német nyugati hadszintérről, hogy a Siegfried-vonal főhadiszállásához a Courageous angol repülőgépanyahajó megtorpedózásáról a következő részletes hírek érkeztek:

A tengeralattjáró, amely az angol hajót elsüllyesztette, Wilhelmshaven magasságában volt, amikor az éjszakában óriási hajó körvonalait vette észre. A hajó több torpedónaszád kíséretében teljesen kioltott lámpákakl lassan közeledett a kikötő felé, valószínűleg azzal a céllal, hogy a német katonai kikötők vagy a Siegfried-vonal ellen irányuló légi támadást fedezzen.

A német tengeralattjáró azonnal alámerült, majd a hajó és a kísérő torpedónaszádok között bukkant fel újra és mintegy kétszáz méter távolságról öt torpedót lőtt ki, amelyek a hajót telibe találták. A tengeralattjáró ezután ismét gyorsan lemerült és eltünt, majd később rádión közölte a hírt, amelyet a tengernagyi hivatal is megerősített.

Hungária filmszinház.

Ma először a ragyogóan színes előkelő társadalmi milliőben játszódó vígjáték:

a Válóperes lány

Főszerepben: MERLE OBERON.

Előadások: d. u. 5, 7, 9 órakor!

Varsó előtt újra áll a harc, a szovjetsereg közeledik Lemberghez

A német véderőfőparancsnokság jelentése

Berlin, szept. 19. (Német Távirati Iroda.) A véderőfőparancsnokság közli:

A lengyel hadsereg szétszórt, vagy körülzárt maradványainak felbomlása és megadása gyorsan folytatódik, a Bzura melletti csata véget ért. Eddig 50.000 foglyot és igen nagymennyiségű zsákmányt ejtettünk, a végleges eredményt még megközelítőleg sem lehet megállapítani.

Ellenséges alakulat megsemmisítése során 10.000 foglyot ejtettünk. Lemberget megadásra szólítottuk fel.

Varsó előtt újra megkezdődött a harci tevékenység, miután a lengyel hadikövet nem jelent meg. A lengyelek a több mint egy milliónyi polgári lakosságra való tekintet nélkül tovább védik a várost.

A légi erő hétfőn már csak egyes támadó repüléseket végzett. Egyébként a keleti arcvonalon már nem volt szükség beavatkozásra.

A nyugati arcvonalon, Saarbrücken környékén egyes helyeken a tüzérségi és felderítő csapatok gyenge tevékenységet fejtettek ki. Légi harcok nem voltak.

Az angol tengerészeti hivatal közlését a Courageous repülőgépanyahajó elsüllyesztéséről a támadó német tengeralattjáró megerősítette. (MTI.)

A Szovjet vezérkarának jelentése

Moszkva, szept. 19. A szovjet hadsereg vezérkara szeptember 19-én a következő hadijelentést adta ki:

A szovjet csapatok visszaverték a lengyel hadsereget és a nyugati Fehéroroszország északi részén este elfoglalták Swiencinyt, Lidát, Novogrodeket, Orliát a Nyemen mellett, Slanimot, Wolkowyskot és Jaglowiceit a Minsk és és Brest-Litowsk közötti vasútvonal mentén.

Kelet-Ukraja déli részén a szovjet csapatok elfoglalták Sarnyt, Luckot, Stanilavot, Halicsot, Krasnót és Buczachot. A szovjet hadsereg előrsei Lemberghez és Vilnához közelednek (MTI.)

Az oroszok benyomulása Vilnába

Riga, szept. 19. (Havas.) Magánforrásból érkező jelentés szerint az orosz csapatok, középeurópai idő szerint hétfőn este 9 órakor megkezdték benyomulásukat Vilno városába. Vilno uccáin tűzharc folyt a lengyel katonák és az orosz csapatok között. Az orosz csapatok benyomulásakor a távbeszélőösszeköttetés nem szakadt meg. (MTI.)

Kaunas, szept. 19. A hajnali óráktól kezdve sokezernyi lengyel katona lépi át a litván határt. A Litvániába menekülő lengyel katonákat lefegyverzik és internálják.

Pilsudski családja Litvániába menekült

Kaunas, szept. 91. (Stefani.) A Litvániába érkezett lengyel menekültek között van Pilsudski tábornagy özvegye és két leánya is. — (MTI.)

A francia hadijelentés

Páris, szept. 19. (Havas.) **19-én délelőtt a következő közlést adták ki: Az ellenség a keddre virradó éjjel a Saartól keletre elterülő vidéken részleges támadst hajtott végre. A támadást visszavertük.** (MTI.)

Páris, szept. 19. (Havas.) A francia csapatok előnyomulása után a nyugati arcvonalon 48 óra óta uralkodó csöndet az elmult éjszaka német támadás zavarta meg, mely a hadijelentésekben gyakran említett Saar folyótól keletre elterülő vidéken történt. A német támadást a meghódított állásokban megerősített francia csapatok visszavetették. Hivatalos francia körökben nem tulajdonítottak kedden délelőtt nagy fontosságot ennek a német ellenakciónak. (MTI.)

A tengeri háború

London, szept. 19. (Stefani.) A tájékoztató minisztérium közlése szerint a 160 tonna ürtartalmú Lord Milton és az ugyancsak 610 tonna Arlita aknakutató hajót elsüllyesztették. A két hajó legénységét más aknakutató hajók vették fedélzetükre. (MTI.)

Páris, szept. 19. (Havas.) A francia hajóhad egységei a tengeren aktiv módon együttműködnek az angol hajóhaddal a tengeralattjárók elleni harcban. A francia hadihajók, amelyek már eddig is sikerrel működtek, hétfőn megtámadtak egy ellenséges tengeralattjárót, amelyet valószínűleg elsüllyesztettek. Erre abból következtetnek, hogy azon a helyen, ahol a tengeralattjárót megtámadták, rövid idő mulva nagy felületen olajfolt látszott a tengeren. Az eddigi harcok során 4, vagy 5 tengeralattjárót süllyesztettek el. — (MTI.)

A lengyel nagykövetség elhagyta Moszkvát

Moszkva, szept. 19. Hír szerint Grzybowski volt lengyel nagykövet az egész személyzettel együtt már elhagyta Moszkvát. Azt hiszik, hogy Romániáb akar menni. A minszki és leningradi lengyel konzulátusok szintén parancsot kaptak az elutazásra. A moszkvai brit és francia nagykövet továbbra sem hajlandó nyilatkozni semleges sajtóképviselőknek legutóbbi eseményekre vonatkozó kérdéseire. Kijelentik, hogy még nem kaptak utasításokat. (MTI.)

Hull amerikai államtitkár nyilatkozata

Washington, szept. 19. Hull amerikai államtitkár a sajtóértekezleten a következő kijelentést tette:

Az Egyesült Államok kormánya nem nézheti közömbösen a szovjet csapatok bevonulását Lengyelországba. Fontolóra veszi oly intézkedés kiadását, amely megtiltja a hajók indulását Szovjetoroszországba. (MTI.)

Az angol és francia lapok Lengyelország sorsáról

Párizs, szept. 19. A kedd reggeli párizsi lapok a hadműveletekről, nevezetesen a szovjetcsapatok előnyomulásáról szóló cikkekben arra a következtetésre jutnak, hogy Németország és a szovjet egymással egyetértésben működik. A lapok szerint Lengyelország pillanatnyilag eltünhet a térképről, de újra feltámad majd a szövetségesek győzelmekor. A lapok egyöntetüen elítélik a stalini akciót. (MTI).

London, szept. 19. (Havas). **A kedd reggeli lapok hosszú cikkeket szentelnek Lengyelország sorának. Lengyelország — írja a Times" most babiloni fogságba esett, de a fogság szigorát enyhiti az a remény, hogy újból felépült még a nemzeti szabadság temploma. A „Daily Telegrap" szintén hisz Lengyelország újjászületésében.** (MTI)

Igazságügyi kinevezések

Győry György miskolci ügyészségi elnök debreceni főügyész lett. —

Budapest, sztp. 19. (M. T. I.) A kormányzó az igazságügyminiszter előterjesztésére **Győry György** a kir. ítélőbirák és ügyészek részére megállapított 3. fizetési csoport jellegével felruházott **miskolci kir. ügyészségi elnököt debreceni kir. főügyésszé nevezte ke.**

Dr **Szarukán István** debreceni kir. törvényszéki bírót a hajdúnánási kir. járásbíróság elnökévé.

Dr **Szabó Mihály** szegedi kir. törvényszéki titkárt a debreceni királyi ügyészséghez ügyésszé.

Dr **Pócsi János** debreceni kir. törvényszéki titkárt a berettyóujfalui járásbíróvá nevezte ki.

A kormányzó az igazságügyminiszter előterjesztésére dr **Bíró Pál** debreceni ügyvédet a kunszentmiklósi es dr **Békéssy István** debreceni ügyvédet a nagykállói kir. járásbírósághoz járásbírókká kinevezte.

Tilos a tetszésznyilvánítás a moziban

Budapest, szept. 19. A belügyminiszter rendeletet adott ki a mozgófénykep üzemekben az előadás rendjének és a közrend biztositásának érdekében. A rendelet szerint a mozgófényképüzem előadásai során az időszerű események bemutatásával kapcsolatban mindennemű tetszés, vagy nem tetszésnyilvátás (taps, fütty, pisszegés stb) tilos. A tilalomra a mozgófényképszínház engedélyese (üzemvezetője) köteles a közönség figyelmét valamennyi előadás alkalmával vetítés útján, továbbá a mozgóképszínház előcsarnokába és nézőterén jól látható helyen olvasható betűkkel, figyelmeztető táblán felhivni

Kihágást követ el és 15 hónapig tartó elzárással büntetendő az, aki a mozgófényképszínház előadásai során az időszerű eseményekkel kapcsolatban tetszést, vagy nem tetszést nyilvánít, úgyszintén az a mozgófényképüzem engedélyes, (felelős üzemvezető), aki a közönség ilyenirányú figyelmeztetésére vonatkozó rendelkezéseknek nem tesz megfelelően eleget. (M. T. I).

Egy érdekes hír: Zsidó államot létesítenek Lengyelország galiciai részéből

Belgrád, szept. 19. (Bud. Tud.) **A „Vreme" bukaresti jelentése szerint a román fővárosban úgy tudják, hogy a német kormány a megalakítandó új lengyel kormánnyal meg akar egyezni, hogy a lengyel állam keretében Galiciában autonóm zsidó államot létesitsenek hol a zsidóságnak adminisztratív önállósága lenne.**

Erre az autonóm területre telepitenék le a németországi, csch-morvaprotektorátusi és az ausztriai zsidókat, miután befogadásuk elé minden más állam korlátokat állit.

Ezzel a megoldással a birodalom egyik fontos belsőpolitikai kérdése is megoldást nyerne.

Románia tanulni akar a lengyel tragédiából

Bukarest, szept. 19. (NST) A „Curentul" hosszú cikkben foglalkozik a lengyel háború tanulságaival s megállapítja, hogy Románia ezúttal nem akar kommentárt fűzni a lengyel tragédiához, de mindenesetre tanúlni kivan belőle. A nagy viharban lehet megtudni — írja a „Curentul" — hogy menynyit ér a hajó kormányosa. A románok megelégedetten állapitották meg, hogy kormányosuk nyugodt vizekre vitte őket. Meglepetések azonban mindig történhetnek, mert „mai barátod holnap ellenséged lehet és ellenséged barátoddá válhat".

A Vatikán lapja a szovjet eljárásáról

Róma, szept. 19. (M. T. I.) Szovjet-Oroszország beavatkozása a Vatikán köreiben a legnagyobb megdöbbenést keltette.

Ezeknek a megdöbbenéseknek ad kifejezést az „Osservatore Romano" hétfő esti vezércikke, amelyben a lap főszerkesztője, Dalla Torre gróf igen élesen támadja Szovjet-Oroszországot eljárása miatt.

Tizenhét nappal azután — írja a Vatikán lapja —, hogy értekezletet hivtak össze az európai igazságtalanságok kiküszöbölésére, semmivé válik az a nagy igazságszolgáltatás, amelyet **Szobieszki János nemzetének adtak.** Azt mondják, hogy azok az államok amelyek nem védekeznek, nem méltók az életre.

Az olyan állam tehát, mint Lengyelország is, amely hősiesen védekezett, megérdemli az életet.

A Vatikán lapja egy másik cikkében megállapítja, hogy a jelenlegi pillanatban egyre nagyobb figyelem fordul Olaszország felé.

Vigszinház

A legizgalmasabb amerikai repülőfilm:

Repülő asszonyok

Főszer.: **ALICE FAYE — Constance Bennett.**

Haláltmegvető bravurok! Vakmerő légi mutatványok!

Bemutató ma!

Mit tartalmaz a földbirtokpolitikai javaslat

Budapest, szeptember 19. Vitéz gróf *Teleki Mihály* földművelésügyi miniszter kedden a Házban benyujtotta a földbirtokpolitikai törvényjavaslatot, vagy amint a javaslat címe hangzik: »A kishaszonbérletek alakításának és házhelyek szerzésének előmozdításáról s más földbirtokpolitikai rendelkezésekről szóló törvényjavaslatot«.

Az új földbirtokpolitikai javaslat az ország területe és lakossága között fennálló arány helyesebb rendelkezésére irányul.

A javaslat legfontosabb intézkedései a következők:

Az új földbirtokpolitikai törvényjavaslat a már meglevő 1936. évi 27. tc. (telepítési törvény) célkitűzéseinek szellemében és a magántulajdon elvének megfelelően szélesebb alapokra helyezi a földbirtokpolitikai tevékenységet. A birtokpolitikai célokat biztosító átengedésre kötelezés jogát a javaslat a kereskedelmi társaságokkal a megfelelő birtoknélküli külföldön lakókkal, viszonosságot feltételezve a külföldiekkel, az egyházi testületekkel, a hitbizományi birtokosokkal, közületekkel s általában jogi személyekkel szemben már 300, egyéb tulajdonosokkal szemben pedig 500 kat. holdnál nagyobb mezőgazdasági területű birtokok tekintetében állapítja meg olymódon, hogy az átengedésre kötelezés mértéke a birtok nagysága szerint emelkedik.

Akinek 1500 kat. holdat meghaladó mezőgazdasági művelés alatt álló területű birtoka van, olyan mértékben lehet kishaszonbérre átengedésre kötelezni, hogy a 4000 kat. holdon aluli birtok 500 és 1500 kat. hold közötti részére a kataszteri tiszta jövedelem szerint számított 20 százalékát, az 1500 kat. holdon felüli részének pedig 40 százalékát;

a 4000 kat. holdnál nagyobb, de 10 ezer kat. holdat meg nem haladó birtoknál az előbbi 20 és 40 százalékon felül a birtok 4000 holdon felüli részének 60 százalékát;

a 10.000 kat. holdon felüli birtoknak pedig az előbbi 20, 40 és 60 százalékon felüli;

a 10.000 kat. holdon felül eső részének 80 százalékát lehet kishaszonbérletek céljaira felhasználni.

Amennyiben a tulajdonos mezőgazdasági művelés alatt álló ingatlana az 1500 kat. holdat nem haladja meg, a kereskedelmi társaságokkal (hitelintézetekkel) s általában a jogi személyekkel, ideértve az egyházakat és közületeket is, a külföldiekkel és a megfelelő indok nélkül külföldön lakókkal szemben, valamint a hitbizományok tekintetében a hitbizományi birtokossal szemben is *az ingatlan 30, más tulajdonossal szemben pedig 20 százaléka erejéig lehet kishaszonbérletek céljára átengedésre kötelezést elrendelni*, úgy azonban, hogy ezekben az esetekben 300, illetőleg 500 kat. holdat érintetlenül kell hagyni, sőt ha az 500 kat. hold kataszteri tiszta jövedelmének holdankénti átlaga nyolc aranykoronánál kevesebb, olyan területnek kell érintetlenül maradnia, amely területnek kataszteri tiszta jövedelme 4000 aranykorona. *Ezenfelül gyermekenként még a második és a többi élő gyermek után 200—200 kat. hold is érintetlenül marad.*

A különös méltánylást érdemlő indokokra tekintettel az átengedés kötelezés ismertetett mértéke 50, 60, sőt 70 százalékkal is csökken, ha a tulajdonos a birtokon az átlagon felülinél több munkáskezet foglalkoztat, illetve egy-egy kat. hold szántóra legalább 100, 120, 140 pengőt fizet ki.

A házhelyszerzések előmozdításához fűződő közegészségügyi és szociális szempontokra tekintettel *a törvényjavaslat az átengedésre kötelezést azonnali készpénzfizetés ellenében általában minden házhely céljára alkalmas birtok tulajdonosával szemben lehetővé teszi*, azzal a megszorítással, hogy ha olyan földműves köteleztetnék ingatlanának házhely céljára való átengedésére, akinek az átengedésre kötelezés után nem maradna 50 kat. hold földje, csereingatlannal kell kárpótolni.

A zsidó mezőgazdasági ingatlanain felül elsősorban a jogi személyek tulajdonában levő, a kevés munkaerőt foglalkoztató és haszonbérbe adott ingatlanokat, ezek közül is előbb az újabb szerzésű ingatlanokat kívánja felhasználni a javaslat s csak utolsó sorban az egyes családokkal már szinte összenőtt ősi birtokokat. Az átengedésre kötelezett tulajdonos átengedett ingatlanáért valóságos és teljes ellenértéket, illetőleg teljes haszonbért kap.

A javaslat a kisemberek érdekeit abban a vonatkozásban is fokozottabb mértékben kívánja szolgálni, hogy megkönnyítse az államnak a nagy haszonbérletek útján hasznosított ingatlanoknak kishaszonbérletek céljára való átvételét.

A törvényjavaslat a jövőre nézve megállapítja, hogy mező- és erdőgazdasági ingatlant ki milyen feltételek mellett szerezhet.

A javaslat mintegy másfélmillió kat. holdat biztosít földbirtokpolitikai, legnagyobbrészben kishaszonbérletek céljára és megadja a módot arra is, hogy az arra érdemes kishaszonbérlők a haszonbérletként birt földet tulajdonul is megszerezhessék.

— A rég elhanyagolt székrekedések kezelésében gyakran már kis mennyiségű természetes Ferenc József keserűvíz naponkénti használata is igen hatásosnak bizonyul, úgyhogy a gyomoremésztés is megjavul, az epekiválasztás fokozódik, az anyagcsere megélénkül és a vér felfrissül. Kérdezze meg orvosát!

Lengyel menekültek érkeztek Debrecenbe

Egy dúsgazdag póseni gyáros elmondja találkozását az első orosz tankokkal A hatalmas, 8 hengeres autók a repülőtámadások miatt csak éjjel haladhattak

Kedden este a Csapó uccán három hatalmas autó tünt fel és a Piac uccára kanyarodva beroboglak a **Pannonia garázsba. Az autók lengyel rendszámuak voltak** és így érthető, hogy percek alatt nagy csoport verődött összse a garázs bejárata előtt. Vizsgálgatták a nyolchengeres, hatalmas autókat Az autókból tizenheten szálltak ki. **Tomaszewski** poseni gyáros, tiszteletbeli konzul és családja, valamint három lengyel sofőr. A szállodában le sem pihentek a fárasztó utazás után, valamennyien siettek a garázsba az egyik nyolchengeres „Buick" autójukhoz, melynek rádióján keresztül hallgatták **Hitler kancellár danzigi beszédét**. Némán ültek a luxus autóban a lengyelek az egész beszéd alatt, nem volt egy mozdulat, egy hang, csak a lengyel gyáros feleségének szeméből szivárgott a könny.

Hitler nagy beszédének elhangzása után tudtam csak beszélni a poseni gyárossal, aki a következőket mondotta:

Szeptember hó ötödikén indultunk útnak, mert bomba érte az épületet ahol tartózkodtunk és ott maradni már nem lehetett. Varsóba mentünk — de onnan is tovább kellett jönni. Hat nagy autóval indultunk el, hogy a család aránylag kényelmesen elférjen és csomagjaink is helyet kapjanak. Három nagy autónkat az országúton gránát érte, így érkezhettünk csak három autóval, összezsufolva magyar földre, ahol béke és nyugalom fogadott bennünket.

— Hogyan tudták a határig jönni, ha repülők bombázták és tüzérség lőtte az utakat?

— Csak úgy tudtunk jönni, menekülni, hogy csak éjszaka haladtak az autóink. Nappal és kora reggel az út mentén levő erdőségekben bujtunk meg a kocsikkal. Jöttek az útakon igen sokan menekültek.

Látszik, hogy nem szivesen beszél az átélt napok izgalmairól. Fáradt is nagyon, csak egy kérdést teszek még fel.

— Mi volt a legmeglepőbb élménye, a legváratlanabb.

— A határtól 25 kilométernyire Kalegyán falunál haladtunk, mikor **szembetaláltuk magunkat három nagy orosz tankkal. Ott álltak az úton.** Megálltak és megkérdeztük, hogy tovább mehetüek-e. Azt válaszolta az orosz őrmester, hogy ő nem bánja, menjünk arra, amerre akarunk. Barátságosak voltak, hát kérdezgettem, hogy mit keresnek lengyel földön. Azt mondotta hogy ők maguk sem tudják mi lesz, — csak parancsot kaptak, hogy lépjék át a határt és várják meg Kalegyán falunál a további parancsot. A lengyel határőrséget is meglepte az orosz tankosok benyomúlása, nem volt fegyverhasználat, beszélgettek az oroszokkal a lengyel katonák is, de az oroszok nekik sem mondtak semmit arról hogy mi a céljuk. Annyira furcsa volt ott a helyzet, hogy a **lengyel katonák tőlem kérdezték meg, hogy mit akarnak az orosz tankosok, miért jöttek át a határon. Nagy meglepetés volt az oroszok megjelenése az kétségtelen.**

*

A Debrecenbe érkezett első menekült lengyelcsoport tagjai, akik Körösmező Rahó útvonalon jöttek lefelé, aludni tértek hamar. A tervük az, hogy holnap Budapestre utaznak, a lengyel követségre, ahová már táviratot küldtek Debrecenből.

Ez volt a második találkozásom lengyelekkel. Az első négy héttel ezelőtt volt. Akkor vídám környezetben, nevető arcú lengyel katonákkal voltam együtt túl a vereckei magyar sorompón. Ragyogó napsütés volt és levelet írtam a lengyel laktanya asztalán. — Négy hét alatt nagyot fordult a világ és a vendéglátókból menekültek lettek.

(benczе).

*

Az éjszakai órákban autón Debrecenbe érkezett és a hatóságoknál jelentkezett a lengyel menekültek egy másik csoportja. **Tvila Bogumil erdőmérnök, Goral János és Domanski Wacklaw építészmérnökök, valamint Kazimier Kasfank bányamérnök érkeztek a Cospodarczky József sofőr által vezetett autójukon a városba.**

A lengyel menekültek elbeszélték, hogy az autó Tvila Bogumil erdőmérnök tulajdona, aki a bombázás alatt álló Kramazuvke-ból menekült, Rieger Roman bányamérnök barájával és társával. Rieger Roman Osvicienkából több rokonát is el akarta vinni, közben támadás érte ezt a helyiséget is és a menekülők áradata elsodorta egymastól őket. Nem is tudja, hogy mi történt Rieger Romannal, akivel együttt indultak el. Grodek, Lemberg, Dolna, Wizkov városokon át menekültek és Tornyánál lépték át a magyar határt. Majd az ökörmezői előljáróságnál jelentkeztek és nagy kerülővel Nyírbátoron át érkeztek Debrecenbe. 600—800 zloty pénz volt fejenként a menekülteknél. Debrecenen csak átutaztak, mentek a budapesti lengyel konzulátusra.

Lengyel menekült-vonatok érkeztek Magyarországra

Volóc, szept. 19. Az első lengyel menekültek a hétfő reggeli órákban érkeztek meg a volóci pályaudvarra. — Reggel kilenc órakor futott be az **első vonat, amelyet félóra mulva követett a másik szerelvény is.** Az első két vonat főként teherkocsikból állott és csak egy-két személykocsi volt hozzákapcsolva. **Az első tehervonat néhány vagon benzint és olajat is hozott magával, az utasok főként asszonyok és gyermekek voltak a két vonaton összesen mintegy nyolcvanan.**

A két vonatot rövid tartózkodás után **továbbították Munkács felé.** Délután három órakor **befutott Volócra a harmadik menekült vonat is, mely szintén javarészt teherkocsikból állott.** A harmadik vonattal körülbelül **száz menekült érkezett magyar területre,** köztük néhány lengyel katonatiszt is, akiket megérkezésük után leszereltek.

A menekülteket a magyar hatóságok ellátták élelemmel és szükség esetén első segéllyel. A menekültek elbeszélése szerint Drohobic környékén igennagy a zür-zavar és a fejetenség. A városból igen sokan menekültek el a lengyel határvámhivatal egész tisztikara s a határhoz közel fekvő vasúti állomásoknak a személyzete is a menekültek között van.

Magukkal hozták gyermekeiket és a hozzátartozóikat is, de csak kevés csomagot tudtak elhozni, mert nem volt rá idejük. A menekültek szerint Strij környékén heves harcok folytak, a németek oldalba támadták a várost és igyekeztek azt körülkeríteni.

A vonaton érkezett menekülteken kivül több lengyel gépkocsi is érkezett Volócra, amelyeknek utasai között magyar területre érkezett **Stefanicki Strij város sztarosztája is.**

Tornya határállomásra a délutáni órákig két személygépkocsi érkezett lengyel területről, tizenkét menekülttel akik között több lengyel közigazgatási tisztviselő van. Az esti órákra még több gépkocsi érkezését várják a határállomáson (MTI).

Eddig ezer lengyel menekült érkezett Magyarországra

Ungvár, szept. 19. A Kárpátok hágóin a lengyel menekülők átszivárgása magyar területre tovább tart. Mind a 18—19-re virradó éjjel, mind a mai napon gyalog, szekereken és gépkocsikon férfiak, asszonyok és gyermekek érkeznek és becsását nyernek. 19-en egyes kisebb lengyel katonai alakulatok is érkeztek magyar területre. — Ezeket — amennyiben fegyveresek — lefegyverezés után az ország belsejébe szállítják. A lengyel menekülők számszerű megállapítása folyamatban van. 19-én délig számukat összesen 1000—1200 főre lehet tenni. (MTI).

A képviselőház ülése

Beterjesztették a földbirtokpolitikai javaslatot

Budapest, szept. 19. A képviselőház tegnap ülést tartott. Szinyei Merse **Jenő** elnök nyitotta meg az ülést.

Gróf **Teleki Mihály** földmüvelési miniszter tapsok közben beterjesztette **a Ház elé a kishaszonbérletek alakításáról, a házhelyek szerzésének előkészítéséről** és más földbirtokpolitikai kérdések rendezéséről szóló törvényjavaslatot.

Mosonyi Kálmán nyilaskeresztes képviselő indítványt nyujtott be rehabilitációs törvényjavaslat elkészítésére.

A napirenden a miniszterelnöknek a legutóbbi ülésen tett indítványa szerint a jegyzői karnak három taggal való kiegészítése, valamint a bizottságok újraválasztása szerepelt.

Megay Károly a Ház egyik jegyzője

A Ház szavazással **három új jegyzőt választott a már megválasztot hat jegyző mellé.** Ezek a következők: **Megay** Károly, **Porubszky** Géza és **Spák** Iván.

Ugyanekkor megválasztotta a Ház az állandó összeférhetetlenségi bizottság tizenegy tagját, valamint a többi bizottság tagjait.

Gróf **Teleki** Pál miniszterelnök állott fel ezután szólásra s beterjesztette a kormány jelentését az ország közállapotáról, valamint a statisztikai évkönyvet, amelynek kinyomtatását és szétosztását kérte.

Vásáry István az összeférhetetlenségi bizottságban

Szinyei Merse Jenő alelnök felhívására az állandó összeférhetetlenségi bizottság tagjai: elnök **Putnoky** Móric, helyettes elnök **Bárczay** Ferenc, valamint a tagok: **Benkő** Géza, **Boér** Ágoston, **Huszovszky** Lajos, **János** Áron, **Károlyi** Viktor gróf, **Keck** Antal, **Mátéffy** Viktor, **Meixner** Emil, **Vásáry** István megjelentek az elnöki emelvény előtt s a házszabályok értelmében letették az esküt.

Az elnök napirendi indítványt tett, hogy a Ház következő ülését csütörtök délelőtt 10 órakor tartsa s napirendjére tűzze ki **a mezőgazdasági munkások özvegyeinek öregségi biztosításáról szóló törvényjavaslat tárgyalását.**

A napirendi indítvány után **Gosztonyi** Sándor nyilaskeresztes képviselő mentelmi jogának megsértését jelentette be.

A bejelentést a Ház a mentelmi bizottsághoz tette át. Ezzel az ülés háromnegyed 12-hor véget ért.

Huszonöt kiló búzáért történt a pocsaji gyilkosság

Hírt adtunk már arról, hogy a debreceni törvényszék vizsgálóbirája kihallgatta Deák Ferenc pocsaji földmüvest, akit azért fogtak el, mert a pocsaji vendéglőben szivenszúrta Fábián Sándor 44 éves borbélymestert.

Deák Ferencet behozták már a debreceni törvényszék fogházába és részletes kihallgatása után a vizsgálóbíró vizsgálati fogságba helyezte. A kihallgatások tisztázták a gyilkosság körülményeit. Megállapították, hogy a borbélymester Deák Ferencet hitelbe borotválta huzamosabb időn át és Deák azt ígérte neki, hogy majd aratás után fizet 25 kiló búzát. Nem fizette meg, hiába kérte a borbély újra a munkája bérét. A vendéglőben találkozva, a borbély újra kérte a búzát. Összevesztek és mint Deák Ferenc mondotta, a borbélymester nekiugrott és a torkát ragadta meg.

A dühös borbélymester támadása annyira meglepte a földmüvest, hogy zavarodottságában kést rántott és **támadója szivébe döfte.** Azzal védekezik, hogy önvédelemből cselekedett, nem ő volt a támadó. A vendéglőben jelenlevő tanuk szerint azonban Deák élete nem volt veszélyben és nem volt szükség arra, hogy kését elővegye védekezésül.

Egy debreceni orvostanhallgatót letartóztattak a románok

A letartóztatás oka: kivágott ujságkarikatura

Sepsiszentgyörgyből jelentik: Fodor Sándor sepsiszentgyörgyi illetőségü orvostanhallgató, aki aki Debrecenben végzi tanulmányait, ez év tavaszán szülei meglátogatására Sepsiszentgyörgyre érkezett. Itt tartózkodása alatt egy vendéglőben elbeszélgetett barátaival és beszélgetés közben — az ellene beadott feljelentés szerint — államellenes kijelentéseket tett. Lakásán házkutatást tartottak és **egy magyarországi lapból kivágott karrikaturát találtak,** amely a román hatóságok szerint az állam tekintélyére sértő. Az esetről felvett jegyzőkönyvet a brassói hadbíróság **elrendelte Fodor letartóztatását.**

Kettős szerelmi tragédia egy filmszinész villájában

Ausee-fürdő, szept. 91. Grundlseeben, a volt Roth-villában véres tragédia történt. Éjszaka két egymást követő revolverlövés dördült el a villában.

A villa tulajdonosa, **Hörbiger** Attila, az ismert filmszínész, a Burg-színház tagja, aki szintén a villában lakik, az egyik ablak bezúzása után abba a szobába hatolt be, ahonnan a lövések hallatszottak s **egy jegyespár holttestét találta abban.**

Kiderült, hogy a tragédia áldozata **Roth György dr, a villa volt tulajdonsának, egy gyárosnak 23 éves fia és ennek menyasszonya, a 21 éves Kuntner Trude.**

Roth dr menyaszonyát egy szívéhez irányított revolverlövéssel megölte, azután golyót röpített a saját fejébe. Ő is azonnal meghalt. Hogy mi volt a tragédia oka, azt nem tudják, mert a jegyespár **semmiféle írást nem hagyott hátra.**

Uj városi törvényhatósági tagok

Papp Gyula szentszéki tanácsost hívták be Jakab Zsigmond helyére — Hegymegi Kiss Pál lemondása folytán dr Nagy Béla kerül be a törvényhatóságba

A „Debreczen" beszámolt arról, hogy Debrecen város törvényhatósági bizottságában, mint az a központi választmány legutóbbi ülésén megállapították, **Hegymegi Kiss** Pál és **Jakab** Zsigmond tagok lemondtak bizottsági tagságukról. Értesülésünk szerint Hegymegi Kiss Pál azért mondott le, mert elköltözött Debrecenből. Jakab Zsigmond pedig egészségi állapotára hivatkozással nyujtotta be lemondását, melyet a központi választmány bizottsága elfogadott.

Kölcsey Sándor polgármester a két megürült bizottsági tagsági helyet a tegnapi napon betöltötte és Jakab Zsigmond helyére **Papp** Gyula szentszéki tanácsost, **Hegymegi** Kiss Pál helyére pedig dr **Nagy** Bélát hívta be a városi törvényhatósági bizottságba.

Még egy harmadik bizottsági tagsági hely is megüresedett. Itt a soronkövetkező póttagot, **Polgár** Miklóst hívta be Kölcsey polgármester. Polgáry Miklós esetében azonban az a helyzet, hogy már érdekképviselet címén, mint a mezőgazdasági bizottság egyik kiküldöttje tagja a közgyűlésnek s mostani behívása után nyilatkoznia kell, hogy melyik tagságot akarja megtartani? Ennek a törvényhatósági bizottsági tagságnak kérdése tehát csak ezután dől el.

Péntek délután választják meg a ref. tanítókat és kántorokat

A debreceni református egyház presbiteriuma dr **Révész** Imre püspök és dr **Kölcsey** Sándor polgármester, főgondnok elnöklésével pénteken délután 4 órakor gyülést tart.

Megemlékezés történik dr Zoltai Lajos presbiter elhunytáról és úgy az ő, mint két másik helyre új presbitereket hívnak be. Most tesz majd esküt **dr Juhász Géza, akit a Dóczi leánygimnáziumba rendes tanárrá választottak meg.**

A presbiterium intézkedni fog az egyházrészek munkaprogramzpnak megállapításáról.

A presbiteri gyűlés legnagyobb részét a **hét férfi, két női tanítói állás betöltése,** illetőleg az erre való szavazás fogja kitölteni. A tanítókon kívül kántorválasztás is lesz.

A kántorválasztásnál jelölési rendszer nincs, így tehát a presbiterek a nyolc pályázó közül akárkire szavazhatnak.

Intézkedés történik az egyházi választói névjegyzék elkészítése iránt és a törvényszerű bizottságot megválasztják.

Foglalkozik a presbiterium **a kollégiumi ifjúság dunántúli telepítési akciójának támogatása kérdésével és ebben az ügyben támogató feliratot intéz a Konventhez.**

Ezeken kívül még számos kisebb ügy került pénteken a presbiterium gyülése elé.

Aki 51 hónap alatt 1084 esetben utazott külföldre

Valutacsempészésért kétévi és nyolchónapi fegyház

Landau Izsák és Landau Salamon sátoraljaújhelyi kereskedők valutacsempészés miatt kerültek a vádlottak padjára. A vád szerint több mint 300.000 pengőt és több kiló aranyat, idegen valutát csempésztek ki az országból, főleg Lengyelországba.

Landau Salamon útleveléből megállapították, hogy 51 hónap alatt 1084-szer utazott külföldre. A bíróság Landau Izsákot kétévi és nyolchónapi, Landau Salamont másfélévi börtönre ítélte el. Az ítélet a Kuria előtt jogerőssé vált.

Budapestre szállitották az őrizetbe vett debreceni rémhirterjesztőket

A „Debreczen" megírta, hogy a rendőrség a hétfői nap folyamán őrizetbevett három férfit és egy nőt rémhírterjesztés miatt. Egy negyedik férfit is őrizetbe vettek, azonban, miután szerepe tisztázódott, szabadon bocsátották.

A négy őrizetbevett debreceni rémhírterjesztőt kihallgatásuk befejezése után tegnap este Budapestre szállították, ahol az illetékes hatóságok tovább folytatják ellenük az eljárást.

Azért gyüjtött fel négy házat, hogy lásson éjszaka hazamenni

Máté József arkai kőmüves négy rendbeli gyujtogatás bűntettével vádolva állott tegnap a nyiregyházi törvényszék büntetőtanácsa előtt.

Máté a vád szerint Arka községben felgyujtot négy házat. Két háznak a felygujtását el is ismerte és azzal magyarázta tettét, hogy így akart munkához jutni. **Az egyik ház egy tizenegytagú** szegény családé volt.

A másik két ház felgyujtását csak a csendőrök előtt ismerte be és a csendőrök előtt azt a furcsa választ adta, hogy csupán azért gyujtotta fel azt a két házat, hogy lásson éjszaka hazamenni. A tárgyalást elnapolták, mert elrendelték a vádlott elmeállapotának megvizsgálását.

A nyilastelepi egyházrész tanácsülése

A nyilastelepi egyházrész vasárnap délelőtt közvetlenül az istentisztelet után tanácsülést tartott, amelyen megtárgyalták és egyhangulag elfogadták a Mezey Béla lelkipásztor által előterjesztett évi munkaprogramot.

Elhatározták, hogy a tanítókat felkérik, neveljék a gyermekeket a fák és virágok szeretetére, hogy ne rongálják a templomkörüli növényeket. A rendőrséghez megkeresést intéznek, hogy őrszemet állítsanak a vasúti kereszteződéshez, ahol nemrégen is gázolás történt. Egyben a kerékpárosok és autósok közlekedését is szabályoznák és ellenőríznák.

HIREK

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda: Debrecen, József kir. herceg ucca 1. szám. Telefon nappal: 27-89. (3 mellékállomás), éjjel 27-89, 11-33. Előfizetési árak havonta 3.— pengő, negyedévenkint 9.— pengő, félévre 18.— pengő, egész évre 36.— pengő. Egyes szám ára hétköznap 12 fillér, vasárnap 24 fillér.

GYÓGYSZERTÁRAK éjjeli szolgálata 1939 évi szeptember 16-tól 23-ig: „Megváltó“ Piac ucca 18., telefon: 14-69. — „Tisza“ Magoss György-tér 9. szám, telefon: 24-52. — „II. Rákóczy“ Külsővásár-tér és Miklós u. sarok, telefon: 23-43. — „Sztankay“ Szent Anna ucca 64. sz., telefon: 25-58. szám.

MENTŐK TELEFONSZÁMA: 04.
RENDŐRSÉGI TELEFON: 20-45.

Emlékezzünk

— **1916 szeptember 20.** E napon kezdődött a nagyszebeni csata, amelyben a német és magyar csapatok az első döntő csapást mérték az Erdélybe tört oláhokra. Önfeláldozó és bátor magatartásával különösen kitünt Stanl László a 307 honvédgyalogezrednél beosztott volt gyulai 2 honvéd gyalogezredbeli hadnagy a bukoviniai Kirlibaba környéki Tatárka magaslaton végrehajtott nagy ellentámadás alkalmával. Az ő célszerű intézkedéseinek és haláltmegvető magatartásának köszönhető, hogy sikerült a már erősen befészkelődött ellenséget visszavetni s az elveszett magaslatot visszafoglalni. Önfeláldozó hűségét a hazához vérével pecsételte meg, roham közben hősi halált halt. Hősi emlékét a 3. osztályú Vaskorona-rend adományozásával örökítették meg.

— **Értesítjük a szülőket,** hogy a **Baltazár Dezső uccai** központi református elemi fiúiskolában az évnyitó és tanítás kezdete folyó hó 23-án, azaz szombaton lesz. A gyermekek reggel háromnegyednyolc órakor gyülekezzenek a tantermeikben.

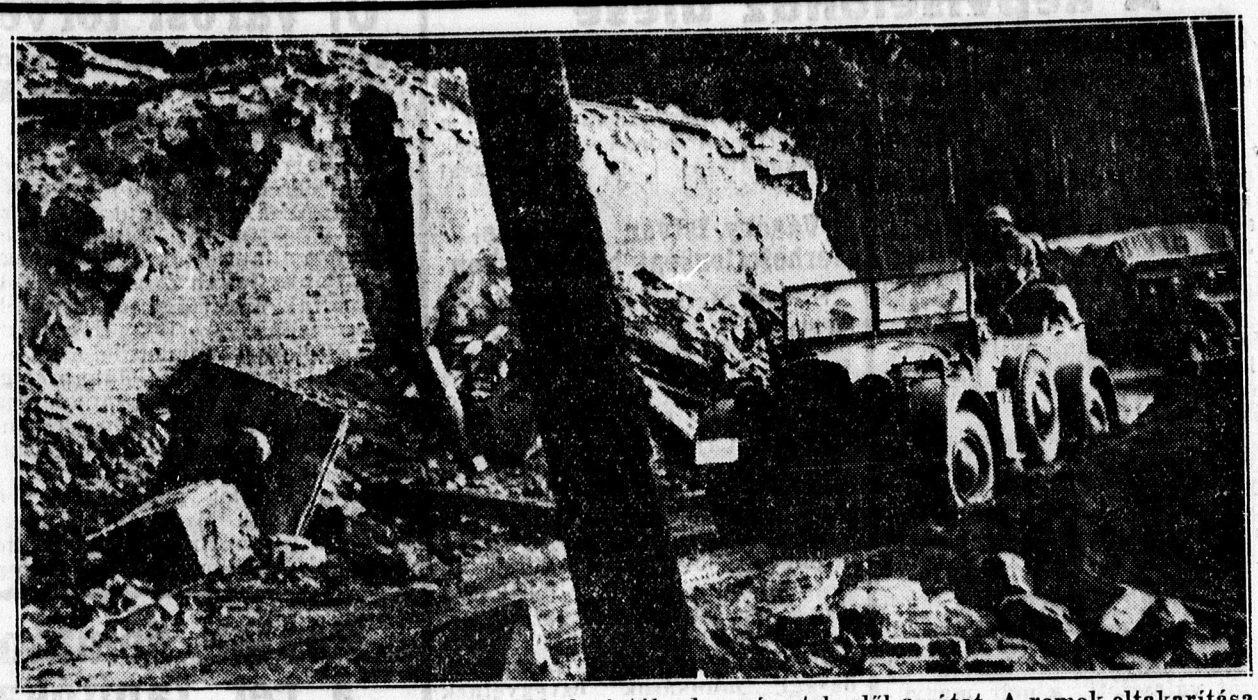
— **Megkezdődtek a káplani vizsgák.** Tegnap reggel kilenc órakor a Kollégium tanácstermében megkezdődtek a káplani vizsgák, melyek előreláthatólag hétfőn este érnek véget. A 38 jelölt dr Révész Imre püspök elnöklésével működő bizottság előtt vizsgázik. Dr Kállay Kálmán lelkészképzőintézeti igazgató, dr Varga Zsigmond, Ercős Károly, dr Vasady Béla egy. tanárok, Harsányi Pál, Porzsolt István, dr Szász Imre esperesek, Uray Sándor egyházkerületi főjegyző, Kolozsváry Kiss László tagjai a bizottságnak. A jövő héten megkezdődik a második lelkészképesítő vizsga.

x **Vattay Margit** táncintézetében szeptember 20-án zártkörű diáktanfolyam kezdődik Kossuth u. 11.

— **Az osztálysorsjáték húzásán:** 10.000 pengőt nyert: 87768. — 5000 pengőt nyertek: 11092 18863 69890. 4000 pengőt nyertek: 16928 63502. — 3000 pengőt nyert: 5097. — 2000 pengőt nyert: 25672. — 1000 pengőt nyertek 70273 70371. — 800 pengőt nyertek: 15608 38680 44595 71495. — 600 pengőt nyertek: 45599 75775 79496 — 500 pengőt nyert: 41277 56752. 300 pengőt nyertek: 206 3366 9727 11020 12077 18190 18260 19277 22250 24742 25619 27312 28559 32777 40412 44929 44959 47368 55885 57180 69811 71545 74576 77787 80824 82609 83695 85191 86347.

*

— **A 10,000 pengős főnyereményt a 87768 sz. 8/8 sorsjeggyel a Mandel Bank szerencsés vevői nyerték.**

A keleti harctérről. A lengyelek robbantásokkal zárták el a németek elől az útat. A romok eltakarítása nagy munkát adott.

— **A kezdődő érelmeszesedés kezelésében** reggel éhgyomorra egy kis pohár természetes **Ferenc József** keserűvíz megfelelő bélműködést biztosit s így jelentősen hozzájárulhat a magas vérnyomás leszállításához. Kérdezze meg orvosát

— **A szellemi szükségmunkások működésével kapcsolatban** igen érdekes határozatot hozott most Békés vármegye kisgyűlése. Gyula város több tisztviselője kérte, hogy a megválasztásuk előtti időben a városnál eltöltött szellemi inségmunka idejét számitsák be szolgálati idejükbe. A város elutasította a kérést, a vármegye az elutasítást visszaküldte azzal, hogy a tisztviselők, mint szellemi szükségmunkások, fontos pozíciókat töltöttek be, komoly munkát végeztek, tehát ezek figyelembevételével hozzanak új döntést.

x **Dr Kürthyné Máriássy Magda** táncintézetében 20-án kezdők, 23-án haladók részére tanfolyam kezdődik. Péterfia 30. szám.

— **A villamos ütközőjén utazott** Budapesten Braun Ármin 17 éves tanuló. A villamosról leugrott a Kossuth ucca sarkán, de olyan szerencsétlenül, hogy egy taxi kerekei alá került. Haldokolva szállították ki a kórházba.

— **A városi zeneiskolában** a beiratkozások délelőtt 9—1 óráig és délután 3—6 óráig. Bővebb felvilágositás nyerhető a városi zeneiskola titkári hivatalában, naponta a fenti időben.

— **Egy halasi asszony felgyujtotta a tanyáját,** megmérgezte magát, majd a vízbe ugrott. Kiskunhalason Dózsa Mihályné a férjével összeveszett. A férje el akarta adni egyik tanyáját, mire az asszony dühében a veteményeket pusztította, a gyümölcsfákat kivagdalta, majd a tanyát felgyujtva, marólugot ivott. Az elkeseredett asszony a tanya mellett levő vizesgödörbe ugrott és ott találta meg férje holtan.

— **Aranygyűrűket szórtak szét** az elmult éjszaka Budapesten a Podmaniczky uccán. Pintér László 21 éves napszámos betört Löwinger Dávid órás és ékszerész üzletébe és onnan órákat, több mint 30 darab aranygyűrűt lopott el. Menekülése közben a gyűrűket elszórta az uccán. A sötétben nem találták meg a betörő elfogása után a gyűrűket és a hajnali órákban kutattak a gyűrűk után.

— **Vilmos német excsászár,** mint az olasz lapok irják, egyik németországi kastélyát felajánlotta a német államnak katonai kórházak céljára.

A tarnowitzi állomás romjai a légi bombázás után.

— **A Tolnai Világlapja legújabb száma** szenzációs cikkeket, kitűnő novellákat és rengeteg pompás képet közöl. Egyes szám ára 20 fillér.

— **A felvevőgép kuliszatitkairól** közöl érdekes cikket a Délibáb új száma, amely a rádióműsor mellett nagyszerű cikkekkel és rovatokkal jelenik meg. A Délibáb egy száma 20 fillér.

— **A néger lányokat csak akkor veszik meg a néger férjek, ha elég kövérek.** Ezért a néger falu közköltségen felhizlalja őket férjhezadás előtt. — Erről és más érdekességekről ir az Ünnep, gróf Bethlen Margit népszerű képes irodalmi lapja új számában. Az Ünnep előfizetési ára negyedévre 1.50 fillér.

— **Ujságíró igazolványok.** Az Országos Magyar Sajtókamara a Sajtókamara felállításáról szóló kormányrendelet értelmében tagsági igazolványokat rendszeresitett. A most kibocsátásra kerülő igazolványok érvényessége 1939 december 31-ig tart. Az Ujságírói Főosztály I. és IV. szakosztályának tagjai „Ujságíróigazolványt“ kapnak. A magyar cimerrel diszített Ujságíró Igazolvány, amely a folyó évre szól, csak az esetben érvényes, ha azon fel van tüntetve az igazolvány tulajdonosának törzskönyvi száma, neve, alkalmaztatási helye, beosztása és ha el van látva az Országos Magyar Sajtókamara elnökének aláirásával és az igazolvány hátlapján levő fényképet is átütő kamarai szárazpecséttel. Az Ujságírói Főosztály I. és IV. szakosztályának ujságírói igazolványa nemzetiszinű alapra van nyomva, a IV. szakosztályba tartozó tagok igazolványán az ujságíró jelölti minőség feltüntetésével. Az Országos Magyar Sajtókamara hivatalos igazolványának kibocsájtásával 1939 október 1-től érvénytelennek nyilvánit az egész ország területén s a magyar ujságírói minőséget külföldi viszonylatban igazoló mindennemű más eredetű ujságírói igazorványt. Az Országos Magyar Sajtókamara többi szakosztályainak tagjai a magyar cimerrel díszített „Tagsági Igazolvánnyal“ láttatnak el. Ezeknek a tagsági igazolványoknak külseje abban is különbözik az ujságírói igazolványtól, hogy az alap, amelyre nyomva vannak, nem piros-fehér-zöld, hanem fehérszinű.

— **Csökkent a bankjegyforgalom.** A Nemzeti Bank tegnap közzétett szeptember 15-i kimutatása szerint a bankjegyforgalom 33.5 pengővel 1,029.951.010 pengőre csökkent. A csökkenést a váltótárca 33.5 milliós apadása indokolja. Az érckészletnél nem mutatkozik lényeges változás. A zsirószámlákon 11 millió kifizetés történt s a zsirókövetelések összegek az államiakkal együtt 190.9 millió.

— **Légvédelmi fedezékké építik át a pozsonyi dóm-templom katakombáit.** A pozsonyi Grenzbote című lap hosszabb cikkben foglalkozik a légvédelmi intézkedések kiépítésével és közli értesülését, hogy a pozsonyi dóm-templom katakombáit, amelyek három méternyire nyulnak le a föld alá és tele vannak sirokkal, a legközelebbi napokban vízvezetékkel és világitással látják el és megnyitják légvédelmi célokra. A katakombák ama részében, amelyet erre a célra megnyitnak, háromszáz személy részére lesz férőhely légitámadás esetében.

Kétmillió forint értékü drágakövet raboltak el egy amszterdami ékszerüzletből

Amszterdam, szept. 19. Az egyik amszterdami ékszerüzletből a hétfőre virradó éjszaka betörők jártak s drága köveket vittek el, kétmillió forint értékben. Eddig még nem akadtak a tettesek nyomára.

JUTKA
kalapszalon
őszi modelljei olcsók és izlésesek.
Nagy választék!
alakitások legolcsóbban
Csapó u. 25.

A mai naptól kezdve válthatók a jegyek a János vitéz előadásához a Csokonai színház pénztáránál

A Szenczi Molnár Ének- és Zenekari Egyesület szeptember 23-án és 24-én tartandó „János vitéz" előadásával kapcsolatban közöljük, hogy a jegyek korlátolt számban 20-tól délelőtt 10—1 óráig és délután 4—6 óráig a Csokonai Szinház pénztáránál válthatók. Az előadással kapcsolatban meg nyilatkozó óriási érdeklődésre való tekintettel felhivjuk olvasóink figyelmét, hogy jegyigénylésüket idejekorán biztosítsák.

Időjárás

A Kárpátok medencéjébe nyugat felől szivárog be a szárazföldi levegő. — Kaposvár, Budapest, Kassa vonaltól délkeletre meleg tengeri eredetü levegő helyezkedik el. A két levegő keveredése az említett vonaltól északnyugatra záporesőt és zivatart okozott, az ország délkeleti felében pedig száraz volt az idő.

Jóslás: **Mérsékelt szél, az ország délkeleti felében is derültebb idő, s több helyen eső, néhány helyen zivatar A hőmérséklet délkeleten is csökken.**

— **A Fazekas Mihály gimnázumban** szombaton tartják az évnyitót. Bővebb közlemény az intézet hirdetőtábláján olvasható.

— **Súlyos sérülés az uccán.** H. Nagy Jenő dr debreceni lakos, tegnap este nyolc órakor a Werbőczy ucca elején elcsúszott és olyan szerencsétlenül esett el, hogy fejét erősen a kövezetbe ütötte. Balszemöldökén súlyos sérülést szenvedett. A mentők az erősen vérző férfit a sebészeti klinikára szállították.

— **A földmüvelésügyi kormány intézkedett aziránt, hogy a lovak törzskönyvezése** az egész ország területén központi lótörzskönyvelő bizottság útján egységesen történjék. **Ennek célja** az ország kancaállományának megismerése s a tenyészminőségnek az emelése s ezzel mind belföldön, mind külföldön a magyar ló előnyösebb értékesítésének lehetővé tétele.

Meteor mozi műsora

Szerdán: 5, 7, 9 órakor: CÁRNŐ KEGYENCE és ARANYRABLÓK. — Holnap: VESZEDELMES ÉLETKOR.

Hét debreceni mezőgazdasági munkás kitüntetését adják át a mezőgazdasági bizottság közgyülésén

Debrecen város törvényhatósági mezőgazdasági bizottsága szeptember 24-én, vasárnap délelőtt fél 10 órakor tartja közgyülését a városháza kistanácstermében.

Ezen a közgyülésen lélekemelően szép ünnepség keretében nyujtják át a kitüntetést hét derék magyar embernek.

A földmüvelésügyi miniszter által kitüntetett **Dóka** Sándor és **Fekete** Lajosnak, valamint a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara által kitüntetett **Lajtos** József, **Papp** Antal, **Antal** Fülöp, **Lupó** Pál és **Compó** Mihály mezőgazdasági cselédeknek hosszú hűséges szolgálatukért az elismerő okiratot és pénz jutalmat ekkor adják át. Hét derék, szorgalmas ember nyeri el ez alkalommal méltó elismerését egy élet munkájának.

Gyászrovat

Dr Kovács István Zoltán nyug. ezredorvos, 69 éves korában elhunyt. Temetése csütörtökön délelőtt 11 órakor lesz a Köztemető díszravatalozójából. Lakás: Sáránd. Dankó temetkezési intézet.

Ilcsei Hetey Géza György tart. tüzér zászlós, 31 éves korában elhunyt. Temetése Nyírgelsére való szállítás után csütörtökön délután félnégy órakor lesz az ottani temetőben. Dankó temetkezési intézet.

Özv. Sándor Józsefné temetése szerdán délután 3 órakor lesz a Köztemető 4. ravatalozójából. — Dankó temetkezési intézet.

Közérdekü levél

Védelmet a kóborló cigányasszonyok ellen

Hosszabb idő óta figyeljük, különösen a Hatvan uccán, hogy reggelente kisebb-nagyobb — főleg nőkből álló, cigánykaraván hömpölyögnek a város belseje felé — látszólag ismeretlen céllal, a valóságban azonban jól megszervezett sztratégiával oszlanak szét és egyedül, vagy párosával, batyukkal és nagy kendőkkel jól felszerelve, mezítelen lábbal halkan lopakodnak be a házak udvarába és óvatosan próbálgatják sorra az ajtók kilincseit, vagy váratlanul bukkannak fel a nyitott ajtókban a gyanútlan nők és gyermekek előtt. Viselkedésük oly agressziv, hogy minap is, amikor egyik úriházban egy erélyes kiutasításban volt része egyik cigányasszonynak, bicskát rántott és összeszúrkálással fenyegette meg az őt kiutasító úrinőt, reprodukálhatatlan káromkodások közepette. Védelmet kérünk az illetékes hatóságtól a valószínűleg nem tisztességes szándékkal házaló kóbor cigányasszonyok inváziója ellen.

Hálás köszönettel: **régi előfizető.**

SPORT

A DEBRECZEN sporthirszolgálata jelenti:

Vasárnap Budapesten magyar-német válogatott labdarugómérkőzés lesz. A magyar válogatott igy áll fel: Tóth (Szeged), Pákozdi (Elektromos), Biró (Hungária), Szalay (Ujpest), Sárosi III (Ferencváros), Szalay (Nemzeti), Kincses (Kispest), Sárosi (Ferencváros) — Zsengellér (Ujpest), Dudás (Hungária), Gyetvay (Ferencváros).

A válogatott miatt nem lesz NBB mérkőzés, a Bocskai ugyan szeretne előrehozni bajnoki mérkőzést, de ez nem fog sikerülni. Ellenben előrehoznak egy teljes NBB fordulót s eszerint a december 17-iki mérkőzéseket játszák most le. A DVSC ellenfele Perecsen a Perecesi TK lesz. Nyíregyházán a NyTVE—DiMÁVAG mérkőzés Ungvárott a Rusj—Sal. BTC mérkőzés kerül eldöntésre.

Budapesten a magyar—német válogatott mérkőzés előtt ifjúsági válogatott csapatok játszanak. Keletről az egyik válogatott csapatba Juchvid Vladimir, a Rusj tehetséges középcsatára nyert meghivást.

Október elsején Debrecenben Észak-Kelet válogatot mérkőzés lesz, mig az Észak—Kelet ifjúsági válogatott Ungvárott találkozik egymással.

Vasárnapi bajnoki eredmények: Hajdúböszörményben MOVE HTE—Derecskei Move 2:1. Berettyóujfaluban Bihari Turul—Hajdúszoboszlói SE 9:1.

Országos ifjúsági öttusa és senior tiztusa verseny. A DEAC ma rendezte ifjúsági öttusa és senior tiztusa versenyét Debrecen bajnokságáért az egyetemi testnevelési tanár vezetésével alábbi eredményekkel: ifjúsági öttusában bajnok Bánky László ref. gimn. 2072 pont (200 m. 26.2. 1500 m. 4 p. 24.6, távol 5.41, diszkosz 27.85, gerely 39.54). 2. Kovács Vilmos NyVSC 1877 pont (25.3, 5 p. 10.4, 5.39 24.08 30.72). 3. Bánky Miklós DEAC kereskedelmi iskola 1872 pont (25.8, 5.21.4, 5.37, 22.67, 38.90). 4. Tóth János DEAC 1829 pont. 5. Kárpáti Dezső ref. gimn. 1612 pont. 6. Balla Sándor ref. gimn. 1465 pont. 7. Andrássy János NyVSC 1338 pont. 8 Vaday Ferenc DEAC 1276 **Senior tiztusában,** bajnok: Majzik Zoltán SzMÁV 5004 pont (100 m. 12.2, 400 m. 59.4, 1500 m. 4 p. 50, magas 1.55, távol 5.72, rud 2.50, súly 12.01, diszkosz 36.40, gerely 44.95, 110 gát 19.2). 2. Molnár Pál Törekvés 4784 pont. 3. Berecz István DEAC 3356 pont. 4. Ráthonyi Lajos DEAC aki az első napi 2927 pontot ért el, rosszulléte miatt a második napon nem vehetett részt, pedig remélhető volt, hogy megjavítja dr Boda Ferenc DEAC 5552 pontos kerületi csúcseredményét.

A Bocskai Futball Club ügyeit vezető tizenkéttagú bizottság lemondása és **ezzel kapcsolatos megbeszélések lesznek a főtárgyai a Bocskai FC szeptember 24-én, délelőtt 10 órakor tartandó közgyülésen. A rendkivüli közgyülésen az alapszabálymódosítása is tárgysorozatra kerül.**

Közgazdaság

Sok gyümölcs a hetipiacon

A keddi hetipiacon olyan sok árút láttunk, hogy már a piac kezdetén meg lehetett állapitani, hogy a fele sem fog gazdát találni. Különösen a gyömölcspiac volt annyira zsúfolt, hogy **dél felé még mindig vagonnyi mennyiségben maradt eladatlan a sok gyümölcs.** A kitűnő meleg időjárás miatt igen sok az érett szőlő, sietnek a piacra dobni. Kitűnő minőségü a borszőlő is, melynek kilója már 18 fillérnél kezdődik. De a legszebb a beregszászi csemegeszőlő sem drágább 40 fillérnél. A többi gyümölcs egység kiló ára 16—20 fillér. — Egyre nagyobb mennyiségben hoznak fel diót, melyből az idén szintén bő termés van.

A másik két piac is zsúfolt volt, különösen a baromfipiac, ahol a legkelendőbb árú a kövérkacsa és liba. Ára mérsékelt 1.30—1.40 kilója. A többi baromfifajtában nincsen árváltozás.

A zöldségpiacon ujság, hogy a zöldbab ára napról-napra mérséklődik, 16 fillér kilója. Ellenben drága a zöldség, amelynek csomója a tegnapi napon már elérte a csomónkénti 30 filléres árat. A többi árúban nincs árváltozás.

A sertéshús és marhahúsfélékben nincsen semmi árváltozás.

Zöldségpiaci árak: burgonya Ella 6 fillér, rózsa 8 fillér, zöldbab kg. 16—32 fillér, zöldborsó 40 fillér, literje kiszemezve 70 fillér, uborka drb 2—3 fillér, zöldpaprika drb 1 fillér, paradicsom 6 fillér, káposzta 12 fillér, vöröskáposzta 30 fillér, karfiol kg. 50 fillér, karalábé drb. 2—12 fillér, saláta feje 4 fillér, sárgarépa csomója 20 fillér, zöldség csomója 30 fillér, tök drb 10—20 fillér, savanyúkáposzta kg 40 fillér, hagyma 14 fillér, kelkáposzta drb 8—16 fillér, csőtengeri drb 2—4 fillér, — gomba kg. 1.60, eltenni való uborka 100 darab 60—1.20 P, torma kg. 50 f.

Gyümölcsárak: szőlő kg. 18—40 fillér, alma kg. 12—24 fillér, szilva kg. 16—24 fillér, birsalma kg. 48 fillér, őszibarack kg. 12—40 fillér, körte kg. 16—32 fillér, dinnye kg. 5 fillér, dió kg. 80 fillér.

Baromfiárak: csirke kg. 1.30 P, soványkacsa és liba kg. 1 P, tyúk kg. 1.10 P, kövérkacsa és liba kg. 1.30—1.40 P, pulyka kg. 1 P, tojás drb 7—8 fillér, kilója 1.40 P.

TERMÉNYTŐZSDE

Határidőpiac:

Rozs októberre 24.06, 14.62, zárlat 10.60—14.62. Márciusra zárlat 15.72.

Tengeri szeptemberre: 19.00.

Készárúpiac:

Búza tiszavidéki 77 kg 19.75—19.95, 78 kg 19.95—20.15, 79 kg 20.15—20.35 80 kilós 20.25—20.45. — Felsőtiszai 77 kg 19.65—19.80, 78 kg 19.85—20.00 79 kg 20.05—20.20, 80 kg 20.15—20.30 rozs pestvidéki 14.05—14.15, rozs más 14.20—14.40, takarmányárpa elsőrendű 16.60—17.00, középminőségü 16.30—16.50, sörrárpa kiváló 21.00—22.00, prima 19.50—20.50, sörárpa 19.00—19.50, zab elsőrendű 19.10—19.40, középminőségü 18.85—19.05, tengeri 18.75—18.90, korpa 13.50—13.70, 8-as liszt 15.75—16.50 P mázsánként.

SERTÉSVÁSÁR

A kedden tartott ferencvárosi sertésvásárra felhajtottak összesen 179 darab sertést. A vásári állományból angol hússertésfelhajtás 103 darab volt. Az irányzat változatlan. Árak: I. szedett 108—110 fillér, III. 100—106 fillér, III. 88—94 fillér, angol tökesertés 100—103 fillér kilónként.

1943—1939 vhsz.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

A debreceni kir. járásbíróságnak 6851—1938 számú végzése folytán dr Hódy Béla debreceni ügyvéd által képviselt Grünbaum Kálmán végrehajtató javára, debreceni lakos vh. szenvedő ellen 3120 pengő tőke, ennek megitélt kamatai és 542.74 P eddigi és még felmerülő költségek behajtása végett — a fizetett összeg betudásával — a Vh. novella 20 paragrafusa értelmében mindazon végrehajtatók javára is, akik ugyanezen ingókra törvényes zálogjogot nyertek, Debrecenben a zsibvásártéren 1939 október hó 4-én, délelőtt 9 órakor, az ingóságok ki nem szállitása esetén Werbőczy ucca 2. sz. háznál 1939 október 4-én, délelőtt féltizenegy órakor 3482 pengőre becsült ingók, u. m. lakberendezési tárgyak, rádió, stb, bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek, esetleg becsáron alul is eladatnak az 1881 évi LX. tc. 107 és 108 paragrafusai, valamint az 1930 évi XXXIV. tc. 14 paragrafusa értelmében.

Debrecen, 1939 szeptember hó 13.

Rákóczy László
kir. bir. végrehajtó.

HIRDETMÉNY. A szennyvíztisztitótelepi medencékről és lovászzugi raktározó tónál 2 lovas szekerenként kétpengős vételárban nagyobbmennyiségü szagtalan, trágyázásra kiválóan alkalmas iszap kerül eladásra. Felvilágositást a városháza gazdasági ügyosztályában és a helyszinen, Miszti Lajos felügyelőnél kapható.

Gazdasági tanácsnok.

HIRDETMÉNY. A gazdasági ügyosztály használatában állott hatszemélyes Super-Magosix gépkocsi eladó. A város Dégenfeld-tér 5. szám alatti garage helyiségében a nappali órákban bármikor megtekinthető. Ajánlatok a városháza gazdasági ügyosztály félemelet 15. szám alatti iktatójában adandók be.

Gazdasági tanácsnok.

HIRDETÉS. Debrecen város elsőfokú közigazgatási hatósága felhivja a debreceni iparhatóságtól iparigazolványt, iparengedélyt nyert személyeket társaságokat, szövetkezeteket, részvénytársaságokat, hogy folyó évi szeptember hó 21. napjától a bejelentőlap nyomtatvány átvétele végett az elsőfokú iparhatóság hivatalos helyiségében (Kossuth ucca 20. földszint 38.) a délelőtti hivatalos órák alatt iparengedélyükkel jelenjenek meg. A nyert bejelentőlapok végső beadási határideje folyó évi október hó 15-ike. — Debrecen, 1939 szeptember hó 19-én. **Debrecen sz. kir. város elsőfokú közigazgatási hatósága, mint elsőfokú iparhatóság.**

HIRDETMÉNY. 25900/2/1939 aü. Értesíti a városi adóhivatal a földtulajdonosokat, akik elemi csapás folytán terményükben kárt szenvedtek s azt bejelentették, hogy az erről készített jegyzékek szeptember 20—27-ig közszemlére lesznek kitéve a városi adóhivatalnál, birtoknyilvántartás 40. sz.) Ezen hirdetményt azon figyelmeztetéssel közli a városi adóhivatal, hogy az érdekelteknek a közszemle ideje alatt módjukban van meggyőződhetni arról, hogy a károsult földrészleteik a jegyzékben fel vannak e véve. Debrecen, 1939 évi szeptember 19.

Városi adóhivatal.

KIRÁLY KAVÉ!
MÉGIS A LEGJOBBAK!
AROMÁS, ZAMATOS KÁVÉT!
KIRÁLY UZLETÉBEN A VEVŐ ELŐTT PÖRKÖLIK
DÉGENFELD-TÉR 11. SZÁM

APRÓHIRDETÉSEK

Alkalmazást nyer férfi

Házmesterpár,
akinek a felesége rendesen takarít és mos, vasal, felvétetik, Honvédtemető ucca 6. szám. Jelentkezni délelőtt. 1235 vv.

Fodrászsegéd
azonnal beléphet vasúti fodrásznál, pályaudvar. 1946

Kifutót,
fiatalt, erőset felvesz — kerékpározni tudót Szilágyi, vámospércsi sorompónál. 1824

Kocsis
és kifutó kerestetik azonnali belépésre Grünfeldnél, Hatvan u. 21. szám. 1987

Házmestert
Széchenyi ucca 22. számú házhoz keresek. — Farkas ügyvéd, Hungária palota. 1989

Szabótanulót
felveszek, Lajos Zsigmond, Miklós ucca 5. 1990

Fodrászsegéd
állandóra beléphet Sámsoni út 48. Rebman. 1994

Péksegéd
felvétetik, Nyil ucca 30. szám. 1976

Fodrászsegédet
felvesz azonnal Pavillon laktanyába, Börr. 1964

Alkalmazást nyer nő

Szobalány
felvétetik. jelentkezni Kossuth ucca 15., házmesternél. 1523 vv.

Eladásban
jártas komoly nőt, állandó alkalmazásra felveszek. Eltöltött működését megjelölve. Cím a kiadóban „Komoly" jeligére. 1971

Irodai
kisasszonyt, azonnali belépésre keresek Grünfeld, Hatvan ucca 21. 1988

Keresek
fodrásznőt, ki vasondulál és manikürözz. Cím a kiadóban. 1986

Fehérnemű
varrodába kézi gomblyukkötőnőt felveszek, Rákóczi ucca 23. 1979

Hölgyfodrász-
kisasszonyt felvesz Dapsy, Simonffy ucca 2. szám. 1977

Női
és gyermekruha varrónőt keresek, üzleti munkára, Apaffi ucca 32. 1969

Alkalmazást keres nő

Megbízható
pénztárkezelőnő állást keres. Megkereséseket „Megbízható" jeligére a kiadóba. 1978

Háztartási alkalmazott

Mindenesleány,
aki jól vikszel és jó bizonyítványa van, felvétetik. Honvédtemető u. 6., délelőtt. 1235 vv.

Bejárónő
felvétetik, délelőtti órákra, Ötmalom ucca 1. sz. 1982

Bejárónőt
fogadok takarításra özv dr Kovácsné, Kálvin-tér 11. sz. 1980

Ajánlat

Grafológusnő
biztos analizist nyujt az érdeklődőknek, Széchenyi ucca 43. 1927

Gyermek-
és iskolai cipők legolcsóbban Ökrös saját-készítményű raktárából szerezhetők be. Sas u. 1. szám. 1519 22

Cianoztasson
bizalommal a „Csala" cianozó vállalattal, Rákóczi ucca 9. szám, telefon : 14-27. 1131 11. 20

Boroshordók
minden nagyságban s szüretelő edények. Zsák nagy választékban Nyil ucca 16. 1259 9. 22

Poloskairtást,
ciángázzal, lakások átvizsgálását felelősséggel vállalja, Kiss cianozó vállalat, Kigyó ucca 5. 1134 11. 5

Bundát
és mindennemű szücsmunkát legszebben készit Katona Vilmos szücs, Simonffy ucca 2. 1949 10. 19.

Kereslet

Veszek
bútort, zálogjegyet, varrógépet, irodaberendezést, mindenféle ingóságokat. Hívásra jövök. Csapó u. 16. sz. 707 9. 23.

Endlizőgépet
megvételre keresek. — Cím a kiadóban. 1865

Teljes ellátás

Kellemes lakás,
finom koszt a Hungária panzióban, **szobák napokra és hónapszámra,** Ferenc József út 59. szám. Telefon : 23-39 szám 800 vv

Élelmiszer ital

Alma,
kézzel szedett, nyári Jonathán eladó. Diófa ucca 15. szám. 1834

Oktatás

Angolul
jó kiejtéssel tanít úriasszony. Jelentkezés : 2—4 óráig. Lakosné, Simonffy ucca 32. 1801

Autó, motor, kerékpár

Üzemképes
négyszemélyes Ford autó eladó 250 pengőért Megtekinthető Péterfia 48. Tóthnénál. 1991 vv.

Tüzelő anyagok

Retorta-
faszén megérkezett. — Kapható : Grünfeldnél Hatvan ucca 21. szám Telefon : 29-82. 77 1. 3.

Tűzifát-szenet
vásároljon legolcsóbb napiáron Vágó József tüzifa-szénkereskedőnél „Margit fürdő" mellett. Telefon 10-24. 1080 vv

Kiadó lakás egyszobás

Egy
különbejáratú szép uccai szoba, előszoba, bútor nélkül, egy magános személynek, október elsejére kiadó. Lorántffy ucca 40. 1016

Kiadó lakás kétszobás

Kettő szoba,
konyha, fürdőszoba bútorral, vagy anélkül október elsejétől május hó elsejéig olcsón kiadó, Komlóssy út 32. 1942

Kiadó lakás nagyobb

Négyszobás
emeleti modern lakás, parkettes, november hó elsejére kiadó. Károly Ferenc József út 23. sz. Megtekinthető délelőtt 10—12 óráig, délután 3—5 óráig. 1757 vv

Kiadó
négyszobás, előszobás s komfortos családi ház, november 1-ére. Arany János ucca 58. 1993

Butorozott szoba

Különbejáratú
bútorozott szobát keresek, lehetőleg fürdőszobával, Miklós ucca környékén. Ajánlatokat „Uccai" jeligére a kiadóba kérek. 1234 9. 20

Különbejáratú
uccai szoba, bútor nélkül azonnal kiadó. Jókai ucca 5. 1975

Elveszett

Doxa,
női arany karóra, bordás arany karláncon elveszett. Megtaláló nagy jutalmat kap vitéz Csánkynénál, Dóczi polgári leányiskola. 1967

Ingóság eladás

Négyezer darab
használt hódfarkú cserép eladó. Sipos, Csapó ucca 23. 1992

Eladó
varrógép, női centrál bobyn, olcsón Ötmalom ucca 1. szám. 1983

Keleti
perzsaszőnyeg, hat lapméteres, kitűnő állapotban eladó. Vörösmarty ucca 19. 1984

Ingóságvétel

Folytonégő
kályhát, lehetőleg két aknásat keresek. Ajánlatokat ármegjelöléssel „Folytonégő" jeligére a kiadóba kérek. 1234

Zálogcédulát
látcsöveket, albakka étkészleteket, s régi bútorokat, régiségeket, a legmagasabb áron vásárol **Ingóságközvetítő,** ref. püspöki palota, telefon : 11-99.

Gazdasági eszközök

Eladó
eke, borona, szecskavágó, répavágó, tengeridaráló, lószerszám, Ihó, Vár ucca 8. 1974

Eladó ház

Példátlanul
olcsó háromszobás téllakás, díszparkkal, gyümölcsössel, Horthy út mellett, Andrássy 8. 1985

SIMONYI UT 25.
számú villa, 950 négyszögöl telekkel, mely részben nemes gyümölcsös, részben őspark, fenyőfákkal, 6 szobás úrilakással, szoba, konyhás kertészlakással stb. olcsón, igen könnyen azonnal átvehető és elfoglalható. Értekezni: Vár ucca 7., telefon : 28-43. 1371 9. 17.

Házat,
földet, szőlőt, házhelyet mindenféle ingatlant a legolcsóbban vásárolhat Nagy Sándor ingatlanirodájában, Csapó u. 27. szám. 797 10. 30

Eladó
Simonffy ucca 39. ház, 141.40 négyszögöl, van rajta 6 lakás. Cím a kiadóban. E 43

Szent Anna uca 34. számú ház
418.54 négyszögöl, négy rendbeli lakás, az épület hátsó részén nagy kert. Tulajdonos címe megtudható a kiadóhivatalban. E 46

Négyszobás,
uccai fürdőszobás s egy udvari fürdőszobás lakással biró 246 négyszögöles telekkel, Teleki ucca 77. alatt szép ház, garázs is van benne, most olcsón megvehető. Tudnivalókat a kiadóhivatalban. E 31

Komlóssy út 36.
szám alatt a Rimanóczy féle adómentes, modern családi ház, teljes komforttal, egyetem közelében eladó. Értekezhetni : Böszörményi Béla ügyvédnél, Ferenc József út 70. 1592 9. 26.

Pompás
helyen szép telek olcsón megvehető. Komlóssy út és Dóczi ucca között, az egyetemi atletikai pályával szemben fekszik, 864 négyszögöl. Három parcellában is eladó. Cím a kiadóban. E 29

500 ccm-es
Puch motorkerékpár, oldalkocsival, kivételes alkalmi áron eladó. — **Szoboszlay,** Széchenyi ucca 24. 1216 vv

Rákóczi tucca 26.
ház 291.34 négyszögöl, van rajta egy üzlethelyiség, öt lakás, igen értékes telek. Címe megtudható a „Debreczen" kiadóhivatalában. E 42

Simonyi út 5. számú villa eladó
600 négyszögöl van rajta két rendbeli lakás. Tulajdonos címe a kiadóban. E 44

Kossuth ucca 49.
szám alatt ötlakásos, istállós ház, hat munkateremmel, kerttel, 627 négyszögöl telken eladó Tulajdonos címe a kiadóban. E 47

Gyönyörű
ötszobás lakással biró 293 négyszögöles telkes ház, méltányos áron eladó. Jókai ucca 9 C. sz. Közelebbit kiadóban. E 27

Simonyi út 7 sz. villa
888.20 négyszögöl, ötszobás lakás és külön 1 szoba, konyhás lakás, nagy kert. Tulajdonos címe a kiadóban. E 45

Egészséges
városrészen Komlóssy út 10. sz., 519 négyszögöles villatelek két uccára szól, eladó. Felvilágosítás a kiadóhivatalban. E 28

Kétlakásos
ház 129 négyszögöl telekkel, Móricz ucca 1. szám alatt olcsó áron eladó. Bővebbet a kiadóban. E 30

Meszena ucca 2.
Könyök ucca 1.
saroktelek, 138 négyszögöl, van rajta egy üzlethelyiség és 4 lakás. Cím a kiadóban. E 40

Eladó föld

Eladó
Hajdúszoboszlón a Déli Tilalmason 54 kat hold príma tanyásföld. Értekezni: Czeglédy Lajos, Hajdúszoboszló, Rákóczi utca 74. 591 vv

Fancsika 46. sz.
hold. Fancsika 46. sz tanyásbirtok 25 kat. h eladó. Szilágyi Sándor, Pereces ucca 26. 1628 9. 22

Öt hold
gyümölcsös, épülettel, állomás mellett (3 darabban is) eladó. Lőcsei, Rákosi Jenő u. 8. 1834 10 2

Kiadó
26 hold tanyásföld, város alatt, kövesúton, a villamostól három kilométerre, Vár ucca 8. 1973

Szerkesztésért felelős: PÁLFI JÓZSEF
Kiadásért felelős: IFJ. SZIGETHY GYULA igazgató
Kiadja és nyomja a TISZÁNTULI KÖNYV- és LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Felelős nyomdavezető: SZIGETHY KÁROLY.